

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.४३७
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०३३२
मुद्दा:- आयकर (२०७९/०७२)

काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.२४ न्युरोड स्थित श्री पारामाउण्ट
इलेक्ट्रोनिक्स प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं.३०९५८४९६८) का तर्फबाट अधिकार प्राप्त } पुनरावेदक
संचालक विशाल अग्रवाल..... १ }

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाण्डौ..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री शोभाकान्त पौडेल

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७२/११/२३

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७६/११/२१

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री सतिस कुमार झा र श्री शैलेन्द्र प्रसाद यादव

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: ठूला करदाता कार्यालय विरुद्ध अरिहन्त मल्टी फाईवर्स मुद्दा आयकर

(०५८।५९) मुद्दा नं.०६४-CR-०५२९ फैसला मिति २०६८।५।६

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/२३ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७६/११/२१ को निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री पारामाउण्ट इलेक्ट्रोनिक्स प्रा.लि. ले आ.व. २०७१/०७२ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.२,१९,४१,०४१।- कायम गरी मिति २०७२।०९।३० मा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेको विवरणको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्च रकम दावी भएको व्यवसायको मुनाफा र लाभ तर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै आधार र कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२।११।११ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।११।११ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२।११।१२ मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७१।११।१७ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको आ.व. २०७१/०७२ का लागि रु.२,५०,९४,४४४।६९।—करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/२३ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/२३ मा जारी गरेको आ.व. २०७१/०७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी श्री पारामाउण्ट इलेक्ट्रोनिक्स प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३/०१/२७ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
६. निवेदकले कानूनद्वारा तोकिएको प्रकृया पुरा नगरी कर अधिकृतबाट निरिक्षण नगराई कर कट्टी गरिएका बस्तुहरूको आफूखुसी मौज्जातमा घटाई स्टकमा नरहेको अवस्था भएकोले त्यस्ता

बस्तुहरु प्रचलित बजार मुल्यमा विक्री भएको मानी ठूला करदाता कार्यालयबाट कर निर्धारण गर्नु पर्ने हुँदा विक्री कायम गरिएको रु.२३,०७,१८४।—लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम यस आयवर्षको विक्री आयमा समावेश गर्नु पर्ने, निवेदक कम्पनीले आफुले विगत लामो समयदेखि आफुले लिन बाँकी ब्याज रकम लिई आयमा समावेश गर्नु पर्ने हुँदा उक्त लिनुपर्ने रकममा बैकलाई ओभरड्राफ कर्जा बापत भुक्तानी गरेको ब्याजदर ८ प्रतिशतलाई आधार लिई गणना गर्दा हुन आउने रु.७,४६,२२०।— लाई ब्याज आयको रूपमा अन्य आयमा समावेश गर्नु पर्ने, आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) को प्रावधान बमोजिम खर्च कट्टी पाउनको लागि स्वीकृत प्राप्त कर छुट पाउने संस्थालाई चन्दा दिएको हुनुपर्ने रहेकोले निवेदकले कर छुट प्राप्त संस्थालाई दिएको चन्दा हो भनी प्रमाण सहित ठूला करदाता कार्यालय समक्ष जिकिर लिन नसकेको हुँदा कर छुट प्राप्त संस्थालाई चन्दा दिएको प्रमाण पेश नभएको अवस्थामा उक्त चन्दा खर्च कट्टी दिन नमिल्ने देखिदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।२१ मा भएको निर्णय।

७. निवेदकले भुकम्पबाट क्षति भएको भनी आफूखुसी मौजदात घटाएको देखिएकोले उक्त मौजदातलाई प्रचलित बजार मुल्यमा विक्री भएको मानी कायम गरिएको विक्री रु.२३,०७,१८४ लाई आयमा समावेश गर्न नहुने, AM Inc कलंकीबाट लिन बाँकी रकमको हुने ब्याज रु.७,४६,२२०।—लाई आयमा समावेश गरेको र चन्दा खर्च रु.१,००,०००।— खर्च कट्टी नपाउने गरी शुरु कार्यालयबाट गरेको त्रुटीपूर्ण संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सोही निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने वेहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०७।२३ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/११/०५ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा करदाता श्री पारामाउण्ट ईलेक्ट्रोनिक्स प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री सतिस कुमार झा र श्री शैलेन्द्र प्रसाद यादवले करदाताको ब्यापारीक मौजदातको निसर्गबाट प्राप्त रकमलाई आयमा समावेश गरेको, AM Inc Kalanki बाट प्राप्त गर्नु पर्ने रकमको ब्याज खर्च मिनाहा नदिने, चन्दा खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी शुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।

१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
११. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको आ.व.२०७१।०७२ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. निर्णय तर्फ बिचार गर्दा, करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर वित्तिय विवरणको Notes to the accounts मा करदाताले भूकम्पबाट क्षति भएको भनी रु.३२,८८,५१७।४१ मूल्यको सामानहरुलाई स्टकबाट घटाएकोले उक्त सामानहरु प्रचलित बजार मूल्यमा बिक्री भएको मानी रु.२३,०७,१८४/- रकम लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम मुनाफा र लाभमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको सम्बन्धमा देखिन्छ। करदाताले कर कार्यालयबाट मौज्जात गणना गर्दा सामानहरुलाई स्टकबाट घटाएको र सो मध्ये बिमाबाट प्राप्त हुने रकम रु.१३,०४,२६०/- लाई मूल्य अभिवृद्धि कर सहितको मानी सोमा रु.११,५४,२१२।३९लाई आयमा समावेश गरी रु.१,५०,०४८/- रकम मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्न बाँकी भनी देखाएको पाइन्छ। करदाताले आफु खुसी मौज्जातबाट घटाउनुको कारण र टुटफुट भएका सामानको स्पष्ट देखिने ठोस र वस्तुनिष्ठ प्रमाण आवश्यक पर्ने बील, बीजक, भर्पाई लगायतका अन्य कागजातहरु पेश गरेको देखिँदैन। मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९क.मा कुनै वस्तु आगलागी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट, ध्वंसात्मक गतिविधिका कारणले हानी नोक्सानी हुन गई त्यस्तो वस्तुको मौज्जातबाट लागत कट्टा गर्नु परेमा वा कम मूल्यमा बिक्री गर्नु पर्ने भएमा प्रमाण सहित त्यस्तो अवस्था भएको मितिले तीस दिन भित्र त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्ने र यसरी परेको निवेदन छानविन गर्दा हानी नोक्सानी भएको देखिएमा कर अधिकृतले त्यस्तो हानी नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्न दिन सक्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले उक्त कानुनी प्रकृया नअपनाउनुको साथै आन्तरिक राजस्व विभागले मिति २०७२।१।२५ को निर्णय बमोजिम सार्वजनिक सूचनाद्वारा भूकम्पबाट भएको क्षतिको विवरण माग गरेकोमा करदाताले कुनै विवरण पेश गरेको समेत मिसिलबाट देखिएन। अतः माथि उल्लेखित कानुनी व्यवस्था बमोजिम मौज्जात रहेका सामानहरुलाई आफु खुसी मौज्जातबाट घटाएको कानून सम्मत नदेखिएकोले

घटी सामानको प्रचलित बजार मूल्यमा बिक्री मानी गरिएको बिक्री रकम रु.२३,०४,२६०/- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नै देखियो।

१३. करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर AM Inc Kalanki बाट उठाउन बाँकी रकमको ब्याज वापत हुने रु.७,४६,२२०/- रकम आयमा समावेश गरेको त्रुटिपूर्ण रहेको भन्ने सम्बन्धमा देखिन्छ। करदाताले AM Inc Kalanki बाट विगतदेखि नै लिनु पर्ने रु.९३,२७,७५४/- रकम असुल उपर नगरेको र सो वापत कुनै ब्याज आम्दानी पनि लेखांकन नगरेको भन्दै लिनु पर्ने रकममा बैंकलाई ओभरड्राफ्ट कर्जा वापत भुक्तानी गरेको ब्याजदर ८ प्रतिशतलाई आधार लिई गणना गर्दा हुने रकम मुनाफा र लाभमा समावेश गर्न मिल्दैन भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ (क) कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको वा (ख) अन्य कुनै अवस्थामा सो ऋण दायित्व सिर्जना हुन गएको" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा रहेको उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम आय आर्जन हुने कुनै कार्यको लागि लिएको ऋण वापत तिरेको व्याज मात्र खर्च कट्टी पाउने देखिन्छ। करदाताले दावी गरेको उठाउन बाँकी रकमको सम्बन्धमा उक्त कानून बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिँदैन। करदाताले एकातर्फ बैंकबाट ऋण लिई सोको तिरेको ब्याज आयकर तर्फ खर्चकट्टी दावी गरेको तर आफुले उठाउनुपर्ने रकम नउठाएको कारणले वित्तिय लागत बढेको देखिन्छ। यस्तै प्रश्न समावेश रहेको ठूला करदाता कार्यालय विरुद्ध अरिहन्त मल्टि फाइवर्स लि. भएको आयकर मुद्दामा श्री सर्वोच्च अदालतबाट "आफ्नो व्यवसाय संचालन गर्न आफूसंग नगद रकम अपुग भएको भन्ने आधारमा ऋण लिने, यस्तो ऋणको व्याज खर्च कट्टा गर्ने तर यसरी ऋण लिने करदाता व्यक्तिले अन्य व्यक्तिलाई दिएको सापटी वा ऋणको रकममा लाग्न सक्ने व्याज आयमा समावेश गर्ने वा निव्यार्जी सापटीको रकमलाई जम्मा ऋण रकमबाट नघटाउने हो भने यसबाट उक्त ऐनको दफा १४ को व्यवस्थाको दुरुपयोग हुनाको साथै कर दायित्व कम गर्ने वा कर दायित्व छल्ने संयन्त्रको रूपमा उक्त दफा १४ को व्यवस्था प्रयोग हुन सक्छ" ^१ भनी व्याख्या भएको पाइन्छ। अतः उक्त व्याख्याको रोहमा हेर्दा करदाताले लिनुपर्ने रकम असूल पनि नगरेको र सो वापत कुनै ब्याज आम्दानी पनि लेखांकन नगरेको भनी करदाताले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा तिरेको औषत व्याजदर ८ % का दरले उठाउन बाँकी

^१ पुनरावेदन नं.०६४-CR-०५२९ मुद्दा: आयकर, आ.व. २०५८/०५९ फैसला मिति: २०६८/०५/०६

रकम रू. ९३,२७,७५४/- को गणना गर्दा हुने रकम रू. ७,४६,२२०/- व्याज खर्च दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गरेको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने अवस्था देखिएन ।

१४. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर चन्दा खर्च बापत रू.१,००,०००/- खर्च कट्टी अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ । करदाताले आ.व. २०७१/०७२ चन्दा खर्च बापत रू.१,००,०००/- रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ मा गरेको कानुनी व्यवस्था बमोजिम खर्च कट्टी माग गरेको देखिन्छ । करदाताले ग्रामिण क्षेत्रमा कर छुट सुविधा प्राप्त भई खोलिएका विद्यालयलाई दिईएको आर्थिक सहयोग भनिए तापनि आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा आफ्नो करयोग्य आय गणना गर्दा यस दफाको प्रयोजनको लागि विभागबाट स्वीकृति प्राप्त कर छुट पाउने संस्थालाई मात्र चन्दा उपहार दिएको रकम घटाउने दावी गर्न सक्नेछ" भन्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको देखियो । करदाताले ऐनको उपरोक्त व्यवस्थाको पालना नगरी केवल मौखिक जिकिर लिई सार्वजनिक कल्याणकारी कार्य अन्तर्गत A/c payee मार्फत विद्यालयका नाममा चन्दा सहयोग गरेको भनी जवाफ दिएको पाइयो । करदाताले चन्दा बापत कर छुट पाएका संस्थालाई भुक्तानी गरेको देखिने प्रमाण र पुष्ट्याईका कागजात विना दावी गरेको उपरोक्त चन्दा बापतको खर्च रू. १,००,०००/- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम खर्च कट्टी दिन कानूनतः मिल्ने नदेखिएकोले ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा उक्त आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको हुँदा यस विषयमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने देखिएन ।

१५. तसर्थ माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री पारामाउण्ट इलेक्ट्रोनिक्स प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं.३०१५८४९६८) को आ.व. २०७१।०७२ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७२।११।२३ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।२१ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसील खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु ।
२. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु ।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु ।

४. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठुला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:-लक्ष्मी प्रसाद शर्मा

इतिसम्बत २०८० साल जेष्ठ २३ गते रोज ३ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप